

Valtuustoaloite tekstityksen lisääminen kunnanvaltuuston tallenteisiin

Kunnanhallitus 19.05.2025 § 96

Valmistelija kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044 770 2206

Valtuutettu Santeri Nousjoki teki Anne Tuomaila-Lähteenmäen, Tiina Malmin, Ari Wahlbergin, Topias Rauhamaan, Matti Sallilan, Marko Hietalan ja Sirpa Kinnarin allekirjoittaman valtuustoaloitteen 28.4.2025 kokouksessa koskien tekstityksen lisäämisestä kunnanvaltuuston kokoustallenteisiin.

Valtuustoaloite

Kuntalaiset ovat päässeet seuraamaan valtuuston kokouksia perinteisen lehterin lisäksi jo tovin aikaa YouTube -lähetyksen kautta, mikä lisää paikallisdemokratian läpinäkyvyyttä.

YouTube -lähetykset säilyvät näkyvissä kaksi viikkoa yleisölle, kunnes ne piilotetaan yhdenvertaisuussäädöksen vuoksi, sillä niistä puuttuu vaadittu tekstitys. 2020-luvulla on saatavilla sekä helppokäyttöisiä että kohtuuhintaisia tekstitysovelluksia, joten teknisistä seikoista tallenteiden pidempiaikainen näkyvyys ei voi jäädä kiinni.

Valtuutetut esittävät seuraavaa: Kunnanvaltuuston YouTube-tallenteisiin lisätään tekstitys, minkä jälkeen ne säilyvät julkisesti nähtävillä kyseisellä alustalla Kunnan hallinnon tulee valmistella kohtuuhintainen ratkaisu kunnanvaltuuston tallenteiden tekstitykseen tuoreimpia mahdollisuuksia hyödyntäen. Ratkaisun löydyttyä kunnanvaltuuston tallenteisiin lisätään vaaditut tekstitykset, minkä jälkeen ne jätetään julkisesti nähtäville YouTubeen.

Kunnan selvitys

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (206/2019) edistää digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta ja sisällön saavutettavuutta. Digipalvelulain lähtökohta on se, että kaikki videot ja äänitallenteet on julkaistava alun perin täysin saavutettavana eli tekstitettävä ja tarvittaessa myös kuvailutulkattava.

Saavutettavuusvaatimukset koskevat kuntia, joiden on huolehdittava siitä, että niiden verkkosivustoilla julkaistavat videot ovat saavutettavia.

Julkaistuissa videoissa pitää lähtökohtaisesti olla tekstitys. Tekstityksen pitää kattaa videon puhe ja myös muut olennaiset videolla kuuluvat äänet.

Suoria videolähetyksiä saavutettavuusvaatimukset eivät koske. Silloin kun suoran lähetyksen tallenne jää kunnan verkkosivustolle, se on tehtävä saavutettavaksi viimeistään 14 vuorokautta ensilähetyksen jälkeen. Perustelluissa tapauksissa aika voi olla pidempi, jolloin pidempi aika tulee perustella saavutettavuusselosteessa vetoamalla kohtuuttomaan rasitteeseen.

Lain mukaan kaikki videot, jotka jäävät tallenteiksi kunnan verkkosivuille, on tehtävä saavutettaviksi. Videoita voi olla myös kunnan sosiaalisen median kanavissa, esimerkiksi YouTube-kanavissa.

Jos sosiaalisen median kanavissa on kuntalaisille keskeistä, oleellista tietoa sisältäviä videoita, tieto pitää lain mukaan tarjota myös kunnan omilla verkkosivuilla. Kunnan harkittavaksi jää, mitkä videot sisältävät sellaista oleellista tietoa, jonka pitäisi olla tarjolla sosiaalisen median kanavien lisäksi myös kunnan omilla verkkosivuilla tai sovelluksessa.

Verkkosisällön saavutettavuusohjeet eivät määritä sitä, kuinka tekstitys tulee tehdä. Tekstitys voidaan tehdä kiinteäksi osaksi videota tai tehdä sellaisella työkalulla, joka mahdollistaa, että tekstit saa laitettua pois päältä tai päälle halutessaan.

Jos videon tekeminen saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi on kunnalle kohtuuttoman työlästä, raskasta tai kallista kunnan kokoon ja videon kohderyhmään nähden, kunnan on mahdollista käyttää kohtuuttoman rasisitteen perustetta.

Kohtuuttoman rasisitteen perusteella voi mahdollisesti osan videoista jättää saavutettavuusvaatimusten ulkopuolelle. Kohtuuttoman rasisitteen perusteen käytöstä on ilmoitettava saavutettavuusselosteessa ja perustetta voi käyttää sisällön osalta vain tilapäisesti. Tilapäisyys riippuu tilanteesta, mutta se voi kestää esimerkiksi joitakin kuukausia.

Jos kunnalle kaikkien videoiden tekstittäminen ei ole taloudellisesti tai työmäärällisesti perusteltua, kunnan tulee ratkaista, mitkä sisällöt ovat keskeisiä ja oleellisia kaikille kuntalaisille, ja onko esimerkiksi sellaisia sisältöjä, jotka koskevat erityisesti vammaisille henkilöille tärkeitä asioita.

Viitaten edellä esitettyyn aloitteen valmistelussa ja esityksen tekemisessä on perusteltua selvittää ainakin seuraavat asiat:

- Tekstityksen tuottamisen vaikutus videoiden julkaisuaikatauluun
- Tietosuojalainsäädännön edellytykset ja vaatimukset henkilötietoja sisältävien aineistojen sekä näistä muodostuvien henkilörekisterien tallentamiseen ja säilyttämiseen
- Kunnan tarpeisiin soveltuvat mahdolliset videoiden tekstitykseen soveltuvat menetelmät ja välineet
- Kunnan videoiden tekstityksen soveltuvien menetelmien ja välineiden käytöstä syntyvät vuosittaiset kustannukset ja http-työmääräarvio
- Vertailutietona kunnan videoiden tekstityksestä syntyvät vuosittaiset kustannukset ostopalveluna hankittuna
- Esitys mitkä videot sisältävät sellaista oleellista tietoa, joiden pitäisi olla tarjolla sosiaalisen median kanavien lisäksi myös kunnan omilla verkkosivuilla
- Oleellisten videoiden julkaisemisen kustannukset kunnan omilla verkkosivuilla sosiaalisen median kanavien lisäksi

Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen tietohallintoasiantuntijan valmisteltavaksi ja pyytää tätä esittämään selvityksen kunnanhallitukselle sen valmistuttua.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	tietohallintoasiantuntija

Kunnanhallitus 23.02.2026
133/00.01.01/2025

Valmistelija tietohallintoasiantuntija anne.verras@karkola.fi puh. 044 770 2043

Kuntalaki velvoittaa kuntaa viestimään toiminnastaan, mutta se ei määrittele viestinnän tapoja tai laajuutta. Kuntaorganisaatio voi itse päättää, miten ja kuinka paljon se viestii.

Kuntalaki ei sisällä säännöstä, joka velvoittaisi kuntaa tuottamaan suoraa lähetystä eli striimausta kunnanvaltuuston kokouksista tai julkaisemaan kokoustallenteita verkkosivuilla. Valtuuston kokoukset ovat Kuntalain yleisten julkisuusperiaatteiden mukaan julkisia, eli yleisöllä on oikeus tulla seuraamaan kokousta paikan päälle.

Digipalvelulaki ja EU:n saavutettavuusdirektiivi asettavat saavutettavuusvelvoitteita kunnan digitaalisille palveluille, kuten mm. video- ja äänisisällöille. Laki koskee kaikkea pysyvästi julkaistavaa materiaalia, mutta aikasidonnainen media, kuten suora lähetys, jota ei tallenneta pysyvästi tai julkaista uudelleen, on rajattu vaatimusten ulkopuolelle.

Suorat lähetykset (verkkostriimit) eivät vaadi reaaliaikaista tekstitystä. Lainsäädännön mukaan reaaliaikainen tekstitys voi olla teknisesti, taloudellisesti tai organisatorisesti kohtuuton rasite. Suorat lähetykset on siksi määritelty poikkeuksiksi saavutettavuusvaatimuksista.

Jos lähetyksestä julkaistaan tallenne, se ei enää ole aikasidonnainen media, vaan pysyvä tai pysyväksi tarkoitettu sisältö. Tällöin tallenne on muutettava saavutettavaksi, eli mm. tekstitettävä 14 vuorokauden kuluessa ensimmäisestä julkaisusta. Määräaika koskee saavutettavaksi tekemistä, ei sitä, kuinka kauan tallenne saa olla verkossa. Jos tallennetta ei tekstitetä 14 vuorokauden kuluessa, se poistetaan.

Mikäli lähetys tallennetaan ja julkaistaan pysyvästi katsottavaksi, siitä muodostuu tietojoukko, josta yksittäisen henkilön tiedot voidaan löytää ja henkilö tunnistaa. Tällöin se täyttää henkilörekisterin määritelmän. Henkilötiedoksi luetaan kaikki ne tiedot, joista luonnollinen henkilö voidaan striimistä tunnistaa, kuten nimi, kasvokuva, ääni ja äänenpainot, luottamustehtävä tai muut tunnistetiedot. Kunnalla on tällöin henkilötiedoista rekisterinpitäjän vastuu ja velvollisuus tietosuojaselosteen julkaisemiseen. Pysyvästi julkaistava tallenne on siten käsiteltävä EU:n

yleisen tietosuojasetuksen (GDPR) ja kansallisen tietosuojalain mukaisesti. Henkilötietojen käsittelylle on oltava lainmukainen peruste, niiden tulee olla käyttötarkoitukseen nähden tarpeellisia, ja käsittelyssä on noudatettava tietosuojan periaatteita, kuten tiedon minimointia, täsmällisyyttä ja säilytyksen ajallista rajaamista.

Koska tekstitys toimii tallenteen saavutettavana vastineena, sen tulee kertoa sisältö luotettavasti ja virheettömästi. Tekstityksen voi tehdä manuaalisesti ihmisen tekemänä tai koneellisesti. Virheellinen tai harhaanjohtava tekstitys voi johtaa henkilötietojen väärään tulkintaan, joten tallenteen tekstitys on tarkistettava ennen julkaisua. Koneellisesti luotu tekstitys edellyttää kokouksen kulun seuraamisen tallenteelta jälkikäteisesti, sekä sisällön tarkistamisen ja tarvittaessa korjaamisen.

Kunnanvaltuuston kokousten striimausten tekstitys on mahdollista toteuttaa teknisesti. Lähetys tuotetaan YouTube-kanavalla, ja sovelluksen asetuksista on mahdollista valita konepohjainen tekstitys, jolloin YouTube käsittelee videon ja luo tekstitykset automaattisesti tallenteeseen live-lähettyksen jälkeen.

Tekstityksen aikataulutuksen ja kustannusvaikutusten arviointia varten selvitettiin tekstityksen tarkistus ja korjaus omana henkilötyönä sekä ostopalveluna.

Ostopalveluna hankittavan tekstityksen toimitusaika on 8 työpäivää. Tekstitys pystytään arvioidun perusteella tuottamaan omana työnä 14 vuorokauden kuluessa striimauksesta.

Kustannusarviot pyydettiin neljältä ulkoiselta toimijalta, joista kaksi toimitti tarjouksen. Hinnat eivät sisällä arvonlisäveroa (alv 0 %). Ostopalvelusta aiheutuu ostopalvelukustannusten lisäksi omaa teknistä henkilötyötä.

Kokouksen laskennalliseksi keskiarvokestoksi arvioitiin kaksi tuntia. Kunnanvaltuuston kokouksia järjestetään vuodessa seitsemän.

Tekstitys- ja käsittelytapa	eur/videominuutti	yhteensä/kokous	yhteensä/vuosi
Oma henkilötyömäärä; koneellisesti tehdyn tekstityksen tarkastus ja korjaus (arvio)		5 h	35 h
Ammattilaisen tekemä saavutettava tekstitys suomi-suomi ostopalveluna	2,45–2,80 eur	294–336 eur	2058–2352 eur
Ostopalvelun edellyttämä oma tekninen henkilötyömäärä (arvio)		0,5–1 h	3,5–7 h

Lähetysten teksti- ja asiasisällön tarkistamisen ja tekstityksen arvioidaan olevan tarpeeton rasite sekä edellytettävän henkilötyömäärän osalta että kustannuksiltaan ostopalvelutoteutuksena. Kunnan kavennetut viestintäresurssit eivät ole riittävät kokoussisällön tallenteiden katsomiseen eivätkä asiasisällön tai tekstityksen jälkikäteiseen tarkastamiseen ja korjaamiseen. Ostopalvelukustannuksia ei ole sisällytetty talousarvioon.

Kuntahallinnon viestintä arvioi kunnanhallituksen kokouksen 19.5.2025 pykälässä 96 selvitettäväksi esitetyt muut oleelliset tai oleellista tietoa sisältävät videot ja näiden julkaisutarpeet kunnan verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla tapauskohtaisesti kustannusvaikutuksineen tarvittaessa erikseen.

Esittelijä	kunnanjohtaja Eija Liikamaa
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää, ettei kunnanvaltuuston kokousten striimauksia tekstitetä kustannus-, resurssivaje- ja tietosuojasyistä. Tallenteet poistetaan julkisesta tietoverkosta 14 vuorokauden kuluttua. Kunnanvaltuuston kokouksissa käsitelty asiasisältö on luettavissa kokouspöytäkirjoista, joita säilytetään nähtävillä kunnan verkkosivuilla valtuustokauden ajan.
Päätös	
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto